

JUSTITSMINISTERIET

Folketingets Ombudsmand
Gammeltorv 22
1457 København K

Dato: 31. august 2018
Kontor: Forvaltningsretskontoret
Sagsbeh: Pernille Østergaard
Sagsnr.: 2017-008-0003
Dok.: 799700

Folketingets Ombudsmands dok.nr. 17/04383-2/CLA

I forlængelse af Folketingets Ombudsmands generelle undersøgelse af Justitsministeriets sagsbehandlingstider i aktindsigtssager har ombudsmanden den 2. juli 2018 meddelt Justitsministeriet, at ombudsmanden finder, at de foreliggende oplysninger om ministeriets sagsbehandlingstid må give anledning til alvorlig bekymring i forhold til ministeriets efterlevelse af offentlighedslovens bestemmelser og principper om sagsbehandlingstid i aktindsigtssager.

Ombudsmandens undersøgelse af Justitsministeriets sagsbehandlingstider viser, at ministeriet fortsat ikke lever op til offentlighedslovens krav om en hurtig behandling af sager om aktindsigt. Justitsministeriet anerkender til fulde ombudsmandens bekymring.

Det er et helt essentielt krav efter offentlighedsloven, at bl.a. journalister kan få et hurtigt svar fra myndighederne om aktuelle sager, og offentlighedsloven forpligter således myndighederne til at prioritere sagsbehandlingstiden højt i disse sager. Det er derfor særdeles beklageligt, at Justitsministeriet ikke har overholdt offentlighedslovens krav, og ministeriet ser med stor alvor på, at dette endnu ikke er sket. Justitsministeriet er meget bevidst om behovet for markant handling på området.

Ministeriet vil på den baggrund straks på permanent basis tilføre to yderligere juridiske årsværk samt et administrativt årsværk til sagsbehandlingen af aktindsigtssager. Ministeriet forventer derved, at ministeriets ældste veriserende sager vil kunne færdigbehandles inden for kort tid, og at antallet af

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

verserende sager generelt vil kunne nedbringes væsentligt. Derudover forventer ministeriet, at tilførslen af de yderligere årsværk vil medføre en væsentligt bedre og hurtigere sagsbehandling af aktindsigtssager.

Justitsministeriet vil desuden iværksætte en række konkrete initiativer med henblik på at sikre, at sagsbehandlingstiden i aktindsigtssager effektivt og varigt nedbringes. Det drejer sig om følgende:

- Fokus på en hurtigere indledende visitering og behandling af aktindsigtssager, bl.a. i form af en ny fremsøgningsprocedure.
- Fokus på en hurtigere intern proces i forbindelse med sagsbehandlingen, bl.a. i form af væsentligt ændrede interne høringsprocedurer og høringsfrister.
- Fokus på hurtigere eksterne høringsprocesser, bl.a. i form af væsentligt ændrede eksterne høringsprocedurer og høringsfrister.
- Fokus på en hensigtsmæssig ressourceanvendelse i aktindsigtssager, bl.a. ved at der for en nærmere periode indføres tidsregistrering af de enkelte sagsskridt.
- Fokus på et mere aktivt arbejde med ministeriets interne målsætninger, bl.a. ved at justere disse og ved månedligt at offentliggøre ministeriets statistik herover.
- Fokus på driftsledelse i hele Justitsministeriets koncern, herunder vil ministeriets sagsbehandlingstid i aktindsigtssager blive drøftet på ministeriets topledelseforum, hvor styrelsesdirektører på Justitsministeriets område deltager, ligesom friststyring i forhold til myndighedernes håndtering af aktindsigtssager vil blive integreret i mål- og resultatplanerne for 2019.
- Fokus på en bedre opfølgning på sagsbehandlingstiderne, bl.a. ved at foretage en mere grundig og fast halvårlig evaluering af området.

De ovennævnte initiativer og en nærmere vurdering heraf er beskrevet i Justitsministeriets vedlagte redegørelse om ministeriets sagsbehandlingstider i aktindsigtssager og om behovet for yderligere initiativer på området.

Justitsministeriet vil implementere ovennævnte initiativer i løbet af efteråret 2018, og ministeriet vil desuden sideløbende arbejde med at identificere eventuelle yderligere behov for tiltag på området.

Herudover vil Justitsministeriet i alle relevante interne fora sætte fokus på, at god juridisk kvalitet ved behandlingen af aktindsigtsanmodninger også omfatter hurtig sagsbehandling.

Justitsministeriet vil også i den forbindelse i efteråret 2018 iværksætte en konsulentundersøgelse, som nærmere skal afdække yderligere forbedringsmuligheder i relation til ministeriets sagsbehandling af aktindsigtssager i første instans. Ministeriet vil i den forbindelse få foretaget en analyse af sagsgange og processer med fokus på effektiv driftsoptimering samt indhente bistand til at sikre en effektiv implementering af løsningerne, herunder ved at arbejde med adfærd og vaner i organisationen.

Justitsministeriet står naturligvis til rådighed for ombudsmanden, herunder eventuelt ved et møde, hvis ovenstående giver anledning til spørgsmål.

Kopi af dette brev er sendt til styrelsesdirektørerne på Justitsministeriets område.

Med venlig hilsen

Barbara Bertelsen

Dato: 31. august 2018
Kontor: Forvaltningsretskontoret
Sagsbeh: Pernille Østergaard
Sagsnr.: 2017-008-0003
Dok.: 842478

Redegørelse om Justitsministeriets sagsbehandlingstider i aktindsigtssager og om behovet for yderligere initiativer på området

1. Indledning

Formålet med denne redegørelse er at beskrive, hvordan Justitsministeriets sagsbehandlingstider i aktindsigtssager reelt og varigt kan forbedres.

I redegørelsen beskrives under afsnit 2 indledningsvist sagens baggrund, og under afsnit 3 beskrives en evaluering af de initiativer, som allerede er iværksat på området. Under afsnit 4 beskrives årsagen til Justitsministeriets sagsbehandlingstid, og under afsnit 5 beskrives de yderligere initiativer, Justitsministeriet vil tage på området.

2. Sagens baggrund – ombudsmandens generelle undersøgelse af Justitsministeriets sagsbehandlingstid i aktindsigtssager

Folketingets Ombudsmand rettede den 18. januar 2016 henvendelse til Justitsministeriet med anmodning om en udtalelse om ministeriets sagsbehandlingstid i aktindsigtssager i anledning af, at ombudsmanden havde besluttet at indlede en generel undersøgelse af Justitsministeriets departements sagsbehandlingstid i sager om aktindsigt i 1. instans.

Justitsministeriet afgav på den baggrund den 31. marts 2016 en udtalelse til ombudsmanden vedlagt en række oversigter over ministeriets sagsbehandlingstider i aktindsigtssager. Ministeriet orienterede desuden ombudsmanden om en række initiativer, som ministeriet havde iværksat med henblik på at tilvejebringe bedre styringsværktøjer og optimering af de enkelte led i

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

sagsbehandlingen. Justitsministeriet oplyste samtidig, at ministeriet ville fastsætte interne målsætninger for ministeriets sagsbehandlingstid.

Den 13. maj 2016 anførte ombudsmanden bl.a. over for Justitsministeriet, at det var meget kritisabelt, at mere end hver femte aktindsigtssag var under behandling i mere end 40 arbejdsdage, heraf halvdelen i mere end 100 arbejdsdage. Ombudsmanden meddelte samtidig, at ombudsmanden ikke på daværende tidspunkt ville foretage sig yderligere i sagen, men at ombudsmanden fortsat ville følge med i, hvordan sagsbehandlingstiderne på området udviklede sig.

Justitsministeriet fremsendte herefter den 11. juli 2016, den 22. december 2016 og den 27. april 2017 en række oversigter over ministeriets sagsbehandlingstider i aktindsigtssager. Ministeriet oplyste desuden, at ministeriet havde gennemført en Lean-gennemgang af aktindsigtsprocessen, og at ministeriet i den forbindelse ville implementere en række initiativer med henblik på at forbedre og effektivisere de eksisterende arbejdsgange i aktindsigtssager. Ministeriet havde desuden fastsat interne målsætninger for sagsbehandlingstider i aktindsigtssager.

Den 30. maj 2017 oplyste ombudsmanden, at man ikke ville foretage sig yderligere i sagen. Ombudsmanden anmodede samtidig Justitsministeriet om underretninger om eventuelle justeringer af de fastsatte interne målsætninger for sagsbehandlingstiden med udgangen af januar 2018.

Ombudsmanden rettede på ny henvendelse til Justitsministeriet den 19. november 2017 og anmodede i den forbindelse ministeriet om en række opgørelser og oversigter over ministeriets sagsbehandlingstid i aktindsigtssager.

Justitsministeriet besvarede ombudsmandens henvendelse den 16. februar 2018. Ministeriet fremsendte i den forbindelse de efterspurgte oplysninger om ministeriets sagsbehandlingstider i aktindsigtssager. Ministeriet oplyste desuden ombudsmanden om ministeriets yderligere iværksatte initiativer på området, og at ministeriet delvist havde fundet anledning til at justere de internt fastsatte målsætninger for sagsbehandlingstiden på området.

Den 2. juli 2018 meddelte ombudsmanden Justitsministeriet, at ombudsmanden fandt anledning til alvorlig bekymring i forhold til Justitsministeriets efterlevelse af offentlighedslovens bestemmelser og principper om sagsbehandlingstid i aktindsigtssager. Ombudsmanden anmodede på den baggrund Justitsministeriet om at oplyse, hvad ministeriet fremadrettet vil gøre

for at sikre, at der kommer reelle og varige forbedringer på området. Ombudsmanden anmodede desuden anmodet Justitsministeriet om en aktuel redegørelse for de initiativer, som ministeriet måtte have taget eller planlægger at tage på området, og om en underbygget vurdering af, hvordan sådanne initiativer må antages at påvirke sagsbehandlingstiderne.

3. Justitsministeriets evaluering af allerede iværksatte initiativer på aktindsigtsområdet

Som det fremgår ovenfor, har Justitsministeriet løbende iværksat forskellige initiativer, som alle overordnet har haft til formål at nedbringe ministeriets sagsbehandlingstid i aktindsigtssagerne. Initiativerne vedrører primært udarbejdelse af overordnede styringsværktøjer i form af bl.a. en elektronisk sagsstyringsliste, interne målsætninger for ministeriets behandling af aktindsigtssager, et såkaldt vurderingsmatrix for kategorisering af sager, procesplaner for store sager (40-dages planer) og tavlestyring.

Derudover er der i foråret 2018 foretaget en omorganisering af aktindsigtsområdet internt i Forvaltningsretskontoret, som er ministeriets fagkontor for behandling af aktindsigtssager, således at en del af kontoret næsten udelukkende behandler aktindsigtssager. Der er desuden udpeget en specialkonsulent, som er ansvarlig for at visitere og styre samtlige førsteinstanssager, og der er tilført området flere ressourcer til området i form af 2 årsværk (1 fuldmægtig og 1 kontorfunktionær).

Evalueringen af de allerede iværksatte initiativer har overordnet vist, at initiativerne for størstedelens vedkommende enkeltvist har været af positiv betydning for sagernes interne behandling i ministeriet. Dette er til trods for, at initiativerne ikke har haft den ønskede effekt på sagsbehandlingstiderne.

Evalueringen har desuden vist, at det væsentligste overordnede styringsredskab i dag er den elektroniske sagsstyringsliste. Styringslisten giver således det fornødne overblik over antallet af verserende sager, liggetiden på disse sager, og hvornår fristen for besvarelse i sagerne udløber. Styringslisten samt et statusbillede over ministeriets igangværende aktindsigtssager sendes ugentligt til chefkredsen i departementet, ligesom disse gøres tilgængelige for alle medarbejdere i departementet på ministeriets intranet. Derudover drøftes styringslisten samt statusbilledet ugentligt på departementets direktionmøder, ligesom disse gennemgås på et ugentligt møde i Forvaltningsretskontoret med kontorets ledelse og samtlige de sagsbehandlere, der behandler sager om aktindsigt i første instans. Endelig anvendes styringslisten

dagligt af specialkonsulenten med henblik på at sikre en løbende fremdrift i sagerne og overblik over, hvad de enkelte sager beror på.

Evalueringen har endvidere vist, at der er visse initiativer, som Justitsministeriet ikke finder anledning til at videreføre. Dette gælder således den såkaldte vurderingsmatrix, 40-dages planerne og tavlestyring. Baggrunden for ikke at videreføre disse initiativer er, at indførelsen af den ovennævnte elektroniske styringsliste og udpegningen af specialkonsulenten til at visitere og styre samtlige førsteinstanssager har medført, at der nu som udgangspunkt på daglig basis sker opfølgning i hver enkelt verserende sag om aktindsigt. På den baggrund sikres fremdriften dagligt i de enkelte sager, ligesom der løbende aftales nærmere processkridt for de enkelte sager, hvorfor yderligere styring i form af kategorisering, procesplaner og tavlestyring herefter anses som unødigt tidskrævende i forhold til udbyttet ved anvendelsen heraf.

De resterende iværksatte initiativer, som Justitsministeriet løbende har orienteret ombudsmanden om, anvendes fortsat og fungerer samlet set hensigtsmæssigt.

4. Justitsministeriets analyse af sagsbehandlingstiden i aktindsigtssager

Arbejdet med at nedbringe Justitsministeriets sagsbehandlingstider i aktindsigtssager har løbende været et fokusområde for ministeriet. Til trods herfor har de initiativer, som ministeriet løbende har iværksat på området, overordnet ikke haft den ønskede effekt; nemlig varigt at nedbringe ministeriets sagsbehandlingstider i aktindsigtssager.

Justitsministeriets nuværende datagrundlag giver ikke mulighed for eksPLICIT at fastslå, hvad årsagen eller årsagerne til ministeriets lange sagsbehandlingstider i de aktindsigtssager, som ministeriet behandler i første instans, er.

Justitsministeriet har derfor på baggrund af ministeriets erfaringsgrundlag i aktindsigtssager foretaget den under afsnit 3 beskrevne evaluering af de hidtil iværksatte initiativer på området og derigennem foretaget en nærmere samlet analyse af hele aktindsigtsområdet. Ministeriet har på den baggrund identificeret en række overordnede fokuspunkter i forhold til, hvilke led i sagsbehandlingen der er årsag til, at sagsbehandlingstiden i aktindsigtssager

samlet set trækker ud. Disse fokuspunkter har ført til, at ministeriet har identificeret en række initiativer, der samlet set forventes varigt at kunne nedbringe ministeriets sagsbehandlingstid i aktindsigtssager.

Fokus på liggetid

Overordnet har Justitsministeriets analyse af sagsbehandlingen i aktindsigtssager vist, at sagsbehandlingstiderne i ministeriets aktindsigtssager generelt er overordentligt følsomme i relation til de enkelte sagsbehandlingsskridt, herunder særligt i relation til såkaldt liggetid.

Analysen har desuden vist, at liggetid ofte kan forekomme i de af ministeriets sager, hvor der er behov for involvering af mange forskellige parter, og særligt i de tilfælde, hvor sagerne ofte ”skifter hænder”. Dette vil navnlig være tilfældet i de sager, hvor der er behov for ekstern høring. I disse sager vil Forvaltningsretskontoret – både før og efter den eksterne høring – tillige foretage høring af de for den konkrete sag relevante fagkontorer i ministeriet med henblik på en nærmere kvalitetssikring af materialet. Sagerne skal således ikke ligge ret længe i de enkelte led i denne sagskæde, før sagsbehandlingstiden vil overskride udgangspunktet om 7 arbejdsdage for behandling af anmodningen. De sager, hvor der skal ske ekstern høring, estimeres umiddelbart at udgøre langt størstedelen af ministeriets samlede sager om aktindsigt i første instans.

Fokus på en hurtig indledende visitering og sagsbehandling

Justitsministeriets interne analyse har endvidere vist, at sagsbehandlingstiden i aktindsigtssager i høj grad afhænger af den indledende visitering og fremsøgning af sagens akter, og at disse sagsbehandlingsskridt er helt afgørende for, at sagerne hurtigt kan sættes i de rette rammer fra starten. Dette gør sig ikke mindst gældende for den andel af sagerne, hvor der forudsætningsvist skal træffes afgørelse inden for 1-2 dage og for den andel af sagerne, der forventes afgjort med et ressourceafslag. Derudover er et hurtigt og fyldestgørende overblik over sagen afgørende for eventuelt at kunne indgå i en nærmere dialog med ansøgeren om en eventuel afgrænsning af anmodningen om aktindsigt.

Fokus på ministeriets ressourceanvendelse i aktindsigtssager

Endelig har Justitsministeriets interne analyse vist, at der er behov for yderligere såvel administrative som juridiske ressourcer til ministeriets sagsbehandling af aktindsigtsanmodninger. Dette skyldes både et akut behov for flere ressourcer i Forvaltningsretskontoret til behandling af aktindsigtssager,

men også, at de initiativer, som ministeriet vil tage på området, gør det påkrævet at tilføre flere ressourcer til området.

5. Yderligere initiativer på området

På baggrund af analysen finder Justitsministeriet, at der for at sikre en varig nedbringelse af sagsbehandlingstiden i aktindsigtssager navnlig er behov for et væsentligt forøget fokus mod at nedbringe liggetiden i forbindelse med sagsbehandlingen, herunder særligt i forbindelse med, at sagerne ofte ”skifter hænder” som beskrevet ovenfor. Ministeriet finder i den forbindelse, at der er behov for at foretage væsentlige justeringer og effektiviseringer af ministeriets eksisterende sagsge i aktindsigtssager.

Justitsministeriet har identificeret en række initiativer, som skal understøtte en hurtigere og mere effektiv sagsbehandling af aktindsigtssager.

Først og fremmest vil der blive taget initiativ til at understøtte en hurtigere indledende visitering og behandling af aktindsigtssagerne. Der vil i den forbindelse bl.a. blive foretaget en større omlægning af den måde, som ministeriet foretager fremsøgning af akter på, ligesom der vil blive tilført specifikke ressourcer til fremsøgningsprocessen i form af en kontorfunktionær. Hvor det i dag er ministeriets fagkontorer, der står for at fremsøge de relevante akter til brug for sagsbehandlingen i aktindsigtssager, vil det således fremover være Forvaltningsretskontoret, der i alle tilfælde vil stå for fremsøgningen af akter.

Derudover vil ministeriet tage initiativ til at understøtte en hurtigere proces i alle de enkelte led i sagsbehandlingen af aktindsigtssager. Der vil i den forbindelse bl.a. blive foretaget væsentlige omlægninger af ministeriets høringsprocedurer, såvel internt som eksternt, og dette vil bl.a. ske ved at sikre en langt højere grad af mundtlig dialog mellem Forvaltningsretskontoret og ministeriets fagkontorer. Ministeriet vil desuden væsentligt forkorte de eksternt fastsatte frister for høringssvar, således at disse som udgangspunkt ikke fastsættes til længere end 2 arbejdsdage.

Justitsministeriet vil desuden sikre et lagt større fokus på driftsledelse i hele Justitsministeriets koncern. Sagsbehandlingstiden i Justitsministeriets aktindsigtssager vil i den forbindelse blive drøftet på ministeriets topledelseforum, hvor samtlige styrelsesdirektører på Justitsministeriets område deltager, ligesom friststyring af aktindsigtssager vil blive integreret i mål- og resultatplanerne for 2019.

Herudover vil Justitsministeriet i alle relevante interne fora sætte fokus på, at god juridisk kvalitet ved behandlingen af sktindsigtsanmodninger også omfatter hurtig sagsbehandling.

For straks at nedbringe sagsbehandlingen af aktindsigtssager i første instans, og for generelt at understøtte en bedre ressourceanvendelse og fleksibilitet i forbindelse med sagsbehandlingen, vil Justitsministeriet ud over ovennævnte ressourcetilførsel til fremsøgningsprocessen tilføje området 2 yderligere juridiske årsværk. Derudover vil området blive tilført endnu en studentermedhjælper til at bistå med mindre aktindsigtssager samt udarbejdelse af fristbreve.

De ovennævnte initiativer vil blive implementeret i løbet af efteråret 2018, men det er Justitsministeriet vurdering, at der er behov for sideløbende at arbejde med at identificere evt. yderligere behov for tiltag på området. Dette vil bl.a. ske ved at der for en nærmere periode indføres tidsregistrering af de enkelte sagsskridt i aktindsigtssagerne, således at der kan foretages en vurdering af ministeriets ressourceanvendelse i de enkelte sager.

Derudover vil Justitsministeriet i efteråret 2018 iværksætte en konsulentundersøgelse, som nærmere skal afdække yderligere forbedringsmuligheder i relation til ministeriets sagsbehandling af aktindsigtssager i første instans. Det er i den forbindelse Justitsministeriets vurdering, at der er behov for at få foretaget en nærmere analyse af sagsgange og processer med fokus på effektiv driftsoptimering. Derudover er der behov for at indhente bistand til at sikre en effektiv implementering af løsningerne, herunder ved at arbejde med adfærd og vaner i organisationen.

Justitsministeriet vurderer desuden, at der er behov for at arbejde langt mere aktivt med ministeriets interne målsætninger for sagsbehandlingstiderne i aktindsigtssager. Ministeriet vil i den forbindelse sikre et mere hensigtsmæssigt fokus på ministeriets ældste verserende sager ved bl.a. at justere ministeriets interne målsætninger, således at målsætningen for den højeste sagsbehandlingstid i alle sager udgør 40 dage. De interne målsætninger er på den baggrund fastsat til følgende:

Procentdel af sager, der afsluttes inden for 7 arbejdsdage: 50 pct.

Gennemsnitlig sagsbehandlingstid for alle sager (arbejdsdage): 20 dage.

Højeste sagsbehandlingstid (arbejdsdage): 40 dage.

Justitsministeriet finder desuden, at det vil være hensigtsmæssigt at ministeriets statistik i relation til målsætningerne månedligt offentliggøres på ministeriets hjemmeside.

Endelig vil Justitsministeriet af egen drift fremadrettet foretage en mere grundig halvårlig intern evaluering af udviklingen i ministeriets sagsbehandlingstider i aktindsigtssager. Ministeriet vil i den forbindelse forbedre ministeriets datagrundlag, således at Forvaltningsretskontoret fremadrettet vil være i besiddelse af et mere fyldestgørende datagrundlag, som i langt højere grad vil kunne understøtte ministeriets interne evalueringsmuligheder i relation til aktindsigtssagerne.

Den første evaluering forventes at blive foretaget umiddelbart efter årsskiftet 2018/2019.